

Jógvan Mørkøre, samfelagsfrøðingur:

Vit mugu og skulu steðga fráflytingini

-Einki samfelag, sum vil meta seg sjálvt sum eitt gott samfelag, rekur fólkið av landinum. Tá tað hendir hava vit eisini uppgivið okkum sjálvi sum samfelag. Fráflytingin úr Føroyum er størsta hóttanin og má steðgast. Politikararnir mugu til at taka spurningin um arbeiðsloysi og fráflyting við nógv størri álvara. Hetta heldur samfelagsfrøðingurin Jógvan Mørkøre.

Ein spurningur, sum av og á er frammi, er, um vinnan og tilfeingi í Føroyum ber meira enn eitt ávíst tal av fólki í hesum landi, sum liggur nógv lægri enn fólkatalið í dag. Jógvan Mørkøre ivast onga løtu í, at tað eru pláss fyri okkum øllum.

-Vit hoyra so oftani tikið til, at at vit kunnu ikki liva av at klippa hvørjum øðrum. Vit hoyra aftur og aftur, at tú mást framleiða teg burtur úr trupulleikunum. Men tað kann gott vera, at vit skulu tæna okkum burtur úr kreppuni sigur samfelagsfrøðingurin og heldur fram:

-Vit síggja, at tað ber til at innrætta onnur samfeløg so, at tað bert er brúk fyri einum brotparti av fólkinum í tí fram-

leiðandi vinnuni, meðan meginparturin er í tænastuvinnuni. Og nú kann ein eisini siga, at nógvar tænastur eru ein fortreytin fyri framleiðslu á einum høgum støði í dag.

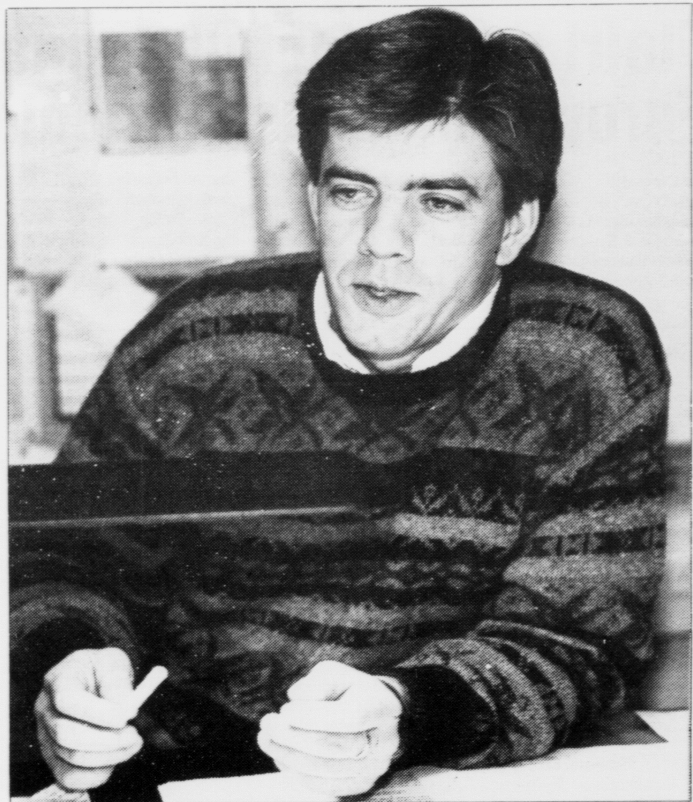
Tænastuvinnan stóran týðning

Jógvan Mørkøre heldur, at vit í mongum førum liva í gomlum myndum. Tað einasta produktiva vit síggja er tann, sum dregur fiskin upp úr sjónum og sker hann á landi. Veruleikin er tann, at stórir partur av tí, sum verður nevnt óproduktiv vinna, bæði innan tað almenna og tað privata, er eisini er knýttur at teimum gomlu produktivu vinnunum.

-Tí er sjálvandi brúk tænastuvinnunum

eisini. Tað er fáfontt at hugsa sær, at tú ikki eisini skal hava tænastuvinnu í landinum. Uttan hana kemur tú at hava eitt fiskivinnusamfelag á steinaldarstøði um nýkur fá ár. Júst tí eiga vit at vara okkum fyri ikki bara at tosa um fiskivinnuna sum verandi einastu produktivu vinnu. Tað er so nóg annað, sum er tengt at hesi vinnu og sum hon ikki kann vera fyruttan.

Jógvan Mørkøre heldur annars ikki, at tað bert er í fiskivinnuni, at vøksturinn hevur verið alt ov stóur. Hetta er eisini hent innan tað almenna, og tí skal nógv eisini endurskoðast har. Men tað er ikki bara ein spurningur um at skera niður. Tað er nógv meira

Jógvan Mørkøre, samfelagsfrøðingur: -Einki samfelag, sum vil meta seg sjálvt sum eitt gott samfelag, rekur fólki av landinum. Hendir tað, hava vit uppgivið okkum sjálvi sum samfelag

ein spurningur um at skera til og finna út av, hvat tú vil við almenna sektorin og samsvarandi tí at seta nýkur krøv til hana.

Monopolisering

Vit spurdu Jógvan Mørkøre um bankasamanleggingin fer at gerast nakar fyrimunur fyri samfelagið. Hann sigur seg illa duga at síggja, at tað skal vera nakar fyrimunur

við einum samanløgðum banka.

-Fyrst var friður marknaður gandaorðið og var tað hetta, sum varð tikið fram í sambandi við kann-ingarnar hjá IMF. Men um somu tíð sum tú skal seta í verk eina superliberalistiska skipan, so stovnstir tú monopol í næstan øllum øðrum viðurskiftum í samfelagnum.

Taka vit Føroya Fiskavirking, so síggja vit, hvussu sterkur nýggi bankin stendur har. Avleiðingin kann gerast hon, at tað verður sera ringt hjá øðrum at fáa figging til at fara í kapping við Føroya Fiskavirking. Tað er sum um at høgra hond ger eitt, uttan at vita, hvat vinstra hond ger.

Og Jógvan Mørkøre heldur fram: -Tað verður tosað um javnvágir av ymsum slag. Tað visir seg, at vit eru ov nógv upptikin av at fáa javnvág á figgjárlóg, á gjaldsjavna ol., meðan vit gloyma aðrar eins týðandi ella meira týðandi javnvágir í samfelagnum. Hetta hevur við sær stórt arbeiðsloysi og so eina fráflyting so stóra, sum einki samfelag kann góðtaka. Sjálur haldi eg, at meira átti at verið hugt at spurninginum um fólkafrýtytinga. tá tosað verður um hesar neyðugu javnvágir.

Einki samfelag, sum vil

meta seg sjálvt sum eitt samfelag, rekur fólkið av landinum. Vit hava nýkur menningarlond, higani fólki fara í onnur lond at tjena valuta til land sitt. Her hjá okkum verða fólk næstan ríkin av landinum, tí her er einki til tey. Og tá tað hendir, tá haldi eg vit hava vit uppgivið okkum sjálvi sum samfelag.

Samfelagsskylda

-Men tá arbeiði ikki er til øll hesi fólkin, er tá nóg annað at velja í hjá nógvum enn at fara av landinum?

-Tað er ongastaðni, at tað er arbeiði til allar hendur. Eithvørt samfelag hevur skyldu av sínum borgarum. Og eisini føroyska samfelagið má liva við einum ávísum arbeiðsloysi. Vit hava eina moralska skyldu til at taka okkum av arbeiðsloysinum. Tú kanst ikki bara koyra hesi arbeiðsleysu av landinum og til onnur samfeløg.

Jógvan Mørkøre visir til mannaáttindavirvirlýsingina, sum sigur, at eithvørt menniskja hevur rætt til arbeiði. Og tann sum tá hevur skyldu til at útvega eitt slíkt arbeiði má vera tað samfelagið, sum ein er partur av. Megnar samfelagið ikki tað, tá má tað tryggja, at fólk fáa breið á borðið. Tað er

Framhald á síðu 11

